

La impunitat d'Israel

- El règim israelià és un dels que no reconeixen la jurisdicció del Tribunal Penal Internacional

MARC CARRILLO*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 30.01.09

El 1948 es va crear Israel com un Estat democràtic, en una regió on la democràcia era una excepció. Però la vergonya internacional i d'Israel pel que el Tshahal, el seu potent i sofisticat Exèrcit, ha fet al gueto de Gaza és un exemple més de com aquest Estat viu al marge del dret internacional i de com deixa de ser democràtic quant al tracte que dispensa als palestins.

L'Estat d'Israel ha incomplert un bon nombre de resolucions de l'ONU relatives al conflicte del Pròxim Orient. La primera, la resolució 181 de l'Assemblea General, del 1947, que va establir el pla de partició de Palestina, pel qual es proposava una unió econòmica entre un Estat àrab i un altre de jueu. Malgrat que els règims àrabs declaraven que llançarien els jueus al mar, la realitat és que l'únic Estat que avui existeix és Israel. Després del conflicte del 1967, el Consell de Seguretat, en la seva resolució 242, va declarar inadmissible l'adquisició de territori mitjançant la guerra i demanava la retirada d'Israel dels territoris ocupats.

Però la veritat és que l'Estat palestí no existeix, a la qual cosa ha ajudat la proliferació d'assentaments jueus a Gaza --fins a l'agost del 2005-- i Cisjordània. La resolució 446 del Consell denunciava el 1979 que l'establiment d'assentaments no té validesa legal i constitueix un

obstacle per a la pau. A més a més, el 1968 la resolució 2443 de l'Assemblea General instava Israel a deixar de destruir les cases de la població civil àrab a les àrees ocupades. I el 1978, l'ONU condemnava la cooperació militar entre Israel i el llavors règim racista de Sud-àfrica.

A la resolució de 24 de setembre de 1982, l'Assemblea General condemnava la massacre de palestins i altres civils als camps de Sabra i Xatila (Beirut), per part de les falanges cristianolibaneses i davant la deliberada passivitat del Tsahal, comandat pel provocador i feixistoide ministre de defensa Ariel Sharon. La matança va suscitar una reacció internacional i també dins de l'esquerra israeliana, i el Govern de Menahem Begin va haver d'admetre la constitució de la comissió d'investigació Kahan, que va considerar que Sharon "va faltar a les seves obligacions". Va haver de dimitir, cosa que no va impedir que la societat israeliana admetés posteriorment que arribés a primer ministre.

EL TRIBUNAL Suprem és una de les peces essencials del règim israelià. No obstant, no queda lliure de censura pel que fa al respecte als drets dels palestins. En una sentència del 1999, va avalar l'ús de mètodes rigorosos d'interrogatori (descàrregues de corrent, privació del son, cops i puntades de peu, recargolament bruscat del cap...) sempre que fos en circumstàncies extremes de la responsabilitat penal i en casos d'estat de necessitat. Per tant, a l'admetre límits al dret a la integritat física o psíquica --únic supòsit de dret il·limitat--, el Tribunal acceptava, ras i curt, la tortura, que va quedar prohibida pel quart Conveni de Ginebra (art. 3 i 32).

Amb l'argument de garantir la seguretat d'Israel, el Govern de Sharon va començar a construir un mur de més de 600 quilòmetres que deixa

aïllats els palestins de Cisjordània. La Cort Internacional de l'Haia va emetre un dictamen l'any 2004 que declarava la il·legalitat del mur. No obstant, Israel ha continuat construint-lo, si bé, després de les demandes de camperols palestins expropiats, el Tribunal Suprem va ordenar el canvi de traçat d'un tram de 30 quilòmetres d'aquest nou mur de la vergonya. Segurament, això va ser un gran èxit per a l'hermenèutica jurídica a l'hora de resoldre el conflicte entre llibertat i seguretat. Per als súbdits palestins, ben poc deu haver canviat la seva misèrrima vida.

Amb la intervenció militar a Gaza, la crisi humana és dantesca. Però l'actuació sanitària (entrada a la zona de metges, ambulàncies, etcètera) per atendre les persones que no participaven directament en les hostilitats ha estat nul·la. Novament, s'ignora el Conveni de Ginebra, que estableix que aquestes persones o les que hagin depositat les armes, els ferits, etcètera, han de ser tractats amb humanitat, sense cap tipus de discriminació (art. 3). També aquest aspecte del dret de la guerra ha estat ignorat pel Tsahal. I què es pot dir de la depuració futura de possibles responsabilitats d'ordre penal. Doncs res: Israel és un dels estats que no reconeix la jurisdicció de la Cort Penal Internacional que aplica l'Estatut de Roma que va entrar en vigor el 2002. No és l'únic: l'acompanyen en aquest honor, entre altres, els Estats Units, Cuba, la Xina, l'Iran, Myanmar (Birmània), Síria i els Emirats Àrabs.

DAVANT DE tot això s'argüeix el dret d'Israel a defensar-se dels atacs de Hamàs. Objectivament i aïlladament, l'argument seria raonable. Però no és la qüestió principal. El problema històric és la no resolució del conflicte sorgit l'any 1948: els infortunats palestins són un poble sense Estat, humiliat i oprimat, i no només per Israel, que l'utilitza com a força de treball barata. També el món àrab és responsable de l'esdevenir d'un

poble que, sumit en la desesperació, ha respost històricament a l'opressió amb el seu dret a la resistència, un dret humà bàsic, reconegut al Preàmbul de la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948.

* Catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat Pompeu Fabra.